

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

9 januari 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIEN EN BEGROTING

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Thieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over mogelijke nieuwe activiteiten van de Limburgse Reconversiemaatschappij (LRM)	1
Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de successierechten voor de langstlevende partner	3
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de stand van zaken in de uitvoering van de Verklaring van Gauteng van 31 augustus 2002	6

Voorzitter: de heer Sven Gatz

Vraag om uitleg van de heer Thieu Boutsen tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over mogelijke nieuwe activiteiten van de Limburgse Re-conversiemaatschappij (LRM)

De voorzitter: De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Dank u, mijnheer de voorzitter. Collega, mijnheer de minister, via de pers vernemen we dat de LRM van plan is een nieuwe activiteit te ontwikkelen. Na een tot nog toe onduidelijke reconversie van de LRM vermoed ik dat het enthousiasme erg groot is om zich op die markt te profileren. De LRM participeert in 55 kmo's, met een waarde van 80 miljoen euro, en maakt de ambitie bekend om verder te investeren in kmo's en in grote bedrijven. Men mikt op bedrijven met voldoende groeikansen. Behalve financiële steun wil men administratieve steun verlenen. Men zegt dat men hierin ver wil gaan. Men wil zelfs bedrijven helpen om een beursgang mogelijk te maken.

Het komt er op neer dat bedrijven die mogelijk gekapitaliseerd worden met LRM-gelden, en dus met overheids-gelden, ook nog eens geadviseerd en gestructureerd worden door datzelfde overheidsbedrijf om een beursgang mogelijk te maken.

Mijnheer de minister, deze gang van zaken wijst toch wel duidelijk op een vorm van belangenvermenging. Indien de LRM beschikt over gekwalificeerd personeel, dat dergelijke ondersteuning kan verlenen, stel ik mij toch de vraag wat er tot nu toe met die aanwezige kennis is gebeurd. De LRM heeft immers nooit advies uitgebracht aan bedrijven die een beursgang organiseerden. Indien de nodige mensen nog moeten worden aangeworven, vraag ik me af of dit wel een opportune investering is.

Om het bedrijfsleven te ondersteunen door via een beursgang de expansie te optimaliseren, zijn er voldoende actoren op de markt. Accountant- en advieskantoren als Deloitte, KPMG, PriceWaterhouseCoopers en andere hebben ongetwijfeld genoeg expertise in huis om de overheid de moeite te besparen gelijkaardige activiteiten te ontplooien. Deze bedrijven hebben in het verleden bewezen op een onafhankelijke wijze advies te kunnen verstrekken aan bedrijven die een beursgang in overweging nemen. Zelfs de bankwereld beschikt over deze competenties. Het lijkt me gevaarlijk om de activiteiten van deze bedrijven te beconcurreren met een overheidsbedrijf dat zichzelf gaat adviseren om over te gaan tot deelneming in of verhoging van het kapitaal.

Mijnheer de minister, bent u het er mee eens dat een overheidsbedrijf activiteiten gaat ontplooien op een markt waar er al een overschot aan aanbod is? Bent u het er mee eens dat de LRM zichzelf gaat adviseren bij het in overweging nemen van een toetreding tot of verhoging van het bedrijfskapitaal van om het even welke onderneming? Vindt u dat een overheidsbedrijf ondersteuning moet geven aan bedrijven die omwille van hun ambities niet direct het bewijs leveren dat ze gesubsidieerd moeten worden? Van een bedrijf met beursambities kan men moeilijk verwachten dat het geen middelen heeft om die beursgang voor te bereiden.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, tot kort geleden werd ik in deze commissie meestal gevraagd om toelichting te verschaffen bij wat de LRM nu eigenlijk deed en wat haar realisaties waren. De LRM hield immers ten aanzien van de buitenwereld – laat ons maar eerlijk zijn – een laag communicatieprofiel aan. Wanneer zij moest communiceren, ging het meestal om crisiscommunicatie. Wij stellen vandaag duidelijk vast dat er zich hier een ommezwaai voordoet. Op zich is dat positief. Dat leidt trouwens ook tot debat in dit parlement, wat op zich altijd verrijkend is.

Vandaag vraagt u mij om verduidelijking te geven over een al lang bestaande LRM-dienstverlening, die recent door de nieuwe LRM-leiding in het kader van haar nieuw communicatiebeleid ten overstaan van een breed en talrijk opgekomen publiek van ondernemers en bedrijfsleiders werd toegelicht. De krant schreef: "Daar kwam veel volk naar kijken, zo'n 160 ondernemers en bedrijfsleiders hadden zich ingeschreven. Volgens insiders was dit op het vlak van opkomst een van de meest succesvolle businessmeetings van het VKW." De communicatiestrategie was hier alleszins gelukt. Dat is al de voorbode van een serieuze trendwijziging.

De nieuwe leiding van de LRM brengt dus haar bestaande dienstenpakket en haar missie nadrukkelijker in beeld dan in het verleden, en geeft op basis van enkele vaststellingen aan hoe dit dienstenpakket de Limburgse kmo's de nodige zuurstof kan geven om een historisch gegroeide onderkapitalisatie ten opzicht van de modale Vlaamse kmo's weg te werken. Dat is niet onbelangrijk. Het blijkt immers een vaststaand feit: "Meer dan 70 percent van de Limburgse kmo-bedrijven zijn familiebedrijven waarvan de solvabiliteit de laatste decennia onvoldoende is gegroeid." Dit zijn

niet mijn woorden, dit zijn de woorden van de nieuwe algemeen-directeur van de LRM, de heer Gerard Buteneers. Hij was jarenlang verantwoordelijk bij Fortis voor de ondernemingsfinancieringen in de provincie Limburg. Hij spreekt dus met kennis van zaken. Gerard Buteneers stelt verder ook nog dat “door de invoering van de Bazel II-richtlijn in het jaar 2007, bedrijfsleiders nu geconfronteerd worden met een andere economische realiteit. Deze richtlijn houdt in dat banken een eigen rating voor kmo's hanteren al naargelang de solvabiliteit en de winst van het bedrijf.”

U hebt ongetwijfeld reeds gehoord van de zogenaamde Bazel-richtlijnen. Tot eind 2006 was er de zogenaamde Bazel I-richtlijn en vanaf 1 januari 2007 is nu ook de zogenaamde Bazel II-richtlijn van start gegaan. In grote lijnen komt het hierop neer dat banken, ingeval van kredietverstrekking, zich inzake eigen vermogen voldoende moeten indekken. Gemiddeld wordt gestreefd naar 8 percent, vroeger bekend als de zogenaamde Cook-ratio. Maar omdat Bazel I geen onderscheid maakte tussen solvabiliteit en financiële toestand van de individuele kredietnemers, is Bazel II er gekomen, die wel per individueel dossier gaat kijken naar de financiële toestand en inzonderheid naar de solvabiliteitsratio van de betrokken individuele onderneming. Deze inschatting moet voortaan, per kredietdossier, door de banken zelf gemaakt worden. Afhankelijk van de solvabiliteit en de potentiële winstgevendheid van het bedrijf, zal dan de kostprijs van de externe financiering bepaald worden. Dus hoe meer eigen vermogen een bedrijf heeft, hoe sterker het staat tegenover de kredietverschaffers voor tarieven, waarborgen en ontleningstermijn. Het is evident dat bedrijven met een sterker eigen vermogen en bijgevolg een betere solvabiliteitsratio, een lagere kost aan externe financiële kosten zullen betalen. Het is uiterekend daar, dat LRM haar rol kan en moet spelen, namelijk via het aansterken van het eigen vermogen en de solvabiliteit van een aantal beloftevolle, potentiële bedrijven.

Indien een bedrijf de ambitie heeft om door te groeien, dan kan een beursgang een van de te onderzoeken alternatieven zijn. Maar, om voor een beursgang in aanmerking te komen, dient een bedrijf op de eerste plaats te beschikken over een gezonde financiële situatie, dus een goede solvabiliteitsratio, naast een geloofwaardig ondernemingsplan, dus goede toekomstige rendabiliteitsvooruitzichten.

Wat de bedrijfsleiding van LRM in dit verband duidelijk wenste te communiceren is dat LRM als risicokapitaalverschaffer, met haar uitgesproken lange termijnvisie, het eigen vermogen en de toekomstige rendabiliteitsvooruitzichten van een aantal Limburgse ‘familiale’ bedrijven kan versterken, via kapitaalparticipatie. Dit gebeurt vanzelfsprekend onder twee uitdrukkelijke voorwaarden. De eerste is dat aan de selectiecriteria van

LRM voldaan wordt, selectiecriteria die er op gericht zijn dat LRM haar doelstelling als ‘rollend fonds’ ten volle kan waarmaken en dat het enkel investeert in bedrijven die op termijn een meerwaarde bieden, namelijk toegevoegde waarde en groeipotentieel. Het is een beetje vergelijkbaar met de GIMV in de jaren 80. Aanvankelijk moest de GIMV ‘miserie’ opruimen zoals bij Nobels-Peelman. Maar al vlug ging men onderzoeken hoe men met geld bedrijven kon ondersteunen. Een tweede voorwaarde is dat dit geldt voor ‘familiale’ bedrijven, die uiteindelijk open staan voor het uitbreiden van hun aandeelhouderschap.

Maar ik kan u verzekeren dat het financieel-administratieve proces van een uiteindelijke beursgang van een bedrijf waaraan LRM succesvol wenst bij te dragen via versterking van het eigen vermogen en de winstgevendheid, in geen geval door LRM zelf zal worden afgehandeld. Laat ons daar duidelijk over zijn. Hiervoor zijn inderdaad voldoende gespecialiseerde markspelers in Vlaanderen, zoals Deloitte, KPMG, PriceWaterhouseCoopers, Petercam en andere. Verdenk LRM er alstublieft niet ten onrechte van om de vrije markt in die zin concurrentie te willen aandoen. We zouden trouwens nooit in de beheersovereenkomst toelaten dat ze zich wat dat betreft op de privémarkt zou begeven.

Anderzijds is het evident dat een investeringsmaatschappij en een risicokapitaalverschaffer zoals LRM in de selectieprocedure de nodige aandacht kan en moet besteden aan het aantrekken van medewerkers die in dit domein de nodige ervaring hebben opgedaan, ten einde voldoende ‘support’ te kunnen bieden en aan de kant van het bedrijf te staan in discussies met de eerder geciteerde gespecialiseerde financiële consultants. Dit moet ervoor zorgen dat LRM haar belangen zelfstandig, onafhankelijk en met kennis van zaken kan behartigen en verdedigen. Op die manier speelt ze een stimulerende, en geen concurrerende, rol op de privémarkt.

LRM gaat nu de weg op die we altijd al voor ogen hadden. Ik verwijs naar de titel van het boek van de oud-voorzitter van de GIMV, ‘GIMV, een bedrijvenbouwer’. Dat is de filosofie. Ik heb gesprekken gevoerd met de raad van bestuur en er is op mijn verzoek overleg gepleegd met de GIMV. Ik zie dat dat pad nu wordt gevolgd en dat men zich veel actiever opstelt om met de aanwezige competentie en de financiële mogelijkheden op de markt te komen als bedrijvenbouwer en ervoor te zorgen dat een aantal familiale ondernemingen kan doorgroeien. Dat dit kan gebeuren via een beursgang is hoopgevend, maar ze kunnen niet in de plaats treden van de eerdergenoemde consultants.

De heer Thieu Boutsen: Ik ben blij met uw antwoord. Het persartikel was niet zo duidelijk. Ik verstond eruit

dat LRM meer als advieskantoor of accountant naar voren zou treden, en dat in concurrentie met die bedrijven. Dit blijkt niet de bedoeling te zijn, wat me tevreden stemt en mijn bezorgdheid gedeeltelijk wegneemt.

De voorzitter: De heer Gabriëls heeft het woord.

De heer Jaak Gabriëls: Mijnheer Boutsen, ik was aanwezig op die lunchcauserie. Ik heb nog drie andere momenten meegemaakt waarop LRM haar mogelijkheden heeft aangeboden. Vroeger bestond alleen maar een vraagsituatie, waarbij mensen die graag gebruik wilden maken van LRM daarom vroegen. Nu gaat LRM de boer op om ook kmo's te betrekken bij het hele proces. Ik vind dat een vorm van transparantie. Op die manier wordt niets verborgen gehouden omdat alles aan een vrij groot publiek wordt aangeboden. Er is een heel nieuwe wind aan het waaien en ik ben heel blij met deze evolutie. Voor Limburg is dit een goede zaak.

De heer Thieu Boutsen: Mijnheer Gabriëls, als LRM de boer opgaat, dan moet ze dat doen met geld en niet met advies.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de successierechten voor de langstlevende partner

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben heel blij met de maatregel die de successierechten voor de langstlevende partner afschaft. Voor de meesten is het verwerven van een gezinswoning nog steeds een belangrijke investering, die een spaarpotje vormt voor op latere leeftijd. Deze maatregel is op 1 januari 2007 in werking getreden, maar toch duiken al vragen op. Ik woon in een regio waar nogal wat militairen zijn gehuisvest. Deze zijn om redenen van praktische aard vaak verplicht om in een bepaalde buurt te gaan wonen. Ze krijgen gedurende hun loopbaan ambtshalve een woning ter beschikking opdat ze zich kunnen vestigen in de buurt van hun kazerne. De meeste beschikken nog steeds over een eigen woning, die ze voorlopig verhuren zodat ze deze zekerheid blijven behouden voor als het ambt of het mandaat eindigt, voor als er iets misloopt of voor als ze met pensioen gaan. Dat is een belangrijke vorm van zekerheid.

Ik kan me inbeelden dat u intussen nog vragen hebt gekregen van andere beroepscategorieën. Daarom heb ik volgende vragen. Was u al op de hoogte van dit pro-

bleem, wetende dat wij die regelgeving pas hebben goedgekeurd en dat ze pas in werking is? Misschien kan dat, als het probleem wordt erkend, de volgende maanden of na een jaar evaluatie worden bijgestuurd? Is het, bij de voorbereiding van deze maatregel, een bewuste keuze geweest om die beroepscategorie niet in aanmerking te laten komen voor de afschaffing van het successierecht voor de langstlevende partner? Voor alle duidelijkheid, mijnheer de minister: ik heb het niet over mensen die een tweede eigendom hebben aan de kust, zoals dat vaak gebeurt, en die hun oorspronkelijke woning verhuren en na hun pensioen aan de kust gaan wonen. Ik heb het over mensen die ambtshalve ergens anders moeten gaan wonen. Vandaar ook de vraag of er nog andere beroepscategorieën zijn die hieronder zouden kunnen vallen. Hebt u de intentie om daar op korte termijn ook iets aan te doen?

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb een klein beetje leedvermaak als ik mevrouw Heeren deze vraag hoor stellen. Mevrouw Heeren heeft een categorie ontdekt die blijkbaar wel onder de geest van het decreet valt maar niet onder de letter ervan. Wij hebben de minister in deze commissie bij de bespreking van dit decreet daar opmerkzaam op gemaakt. Ook zeer recent, slechts enkele weken geleden, bij de stemming over de begroting 2007, hebben wij nog een aantal amendementen ingediend om enkele van deze 'vergeten' categorieën alsnog in het decreet onder te brengen. De minister heeft zich daar nog een beetje aan gestoord, dat ik zei dat het 'vergeten' categorieën waren; hij zei dat het decreet zeer goed voorbereid was en dat er dus geen categorieën vergeten waren. De oorzaak hiervan is natuurlijk het onderscheid dat het decreet maakt tussen het bezitten en het bewonen van een gezinswoning. Men moet de woning niet alleen bezitten, men moet er zelf ook nog in gedomicilieerd zijn.

Nu begrijp ik wel dat men heeft willen uitsluiten – en zo staat het ook in de toelichting bij het decreet – dat zij die meerdere woningen bezitten bij het openvallen van een nalatenschap zouden kiezen welke woning zij graag vrijgesteld zouden zien van successierechten. Ik neem aan dat dit inderdaad niet de bedoeling kan zijn.

Wij vinden dat mensen die slechts één woning bezitten, ook al bewonen zij die niet, in aanmerking zouden moeten komen voor vrijstelling van successierechten. Ik kan enkel nog maar eens herhalen wat wij daarover enkele weken geleden nog ter stemming hebben voorgelegd. Mevrouw Heeren komt nu blijkbaar een beetje uit de lucht vallen. Dit was iets wat wij al hadden aangekondigd. Ik hoop, samen met haar, dat het decreet wordt aangepast, zodat ook mensen die bijvoorbeeld al een woning hebben gekocht maar die nog aan het ver-

bouwen zijn of mensen die om een of andere reden hun woning hebben verkocht, een andere woning hebben gekocht maar daarin nog niet kunnen wonen, van dit decreet kunnen profiteren. Ik zou daarop bij de minister nog eens willen aandringen – en ik voel me nu gesteund door de tweede grootste partij in dit parlement. Ik wil mevrouw Heeren zeer graag aanbieden om hierover een voorstel van decreet in te dienen. Wij zullen dit steunen en, indien het moet, met een wisselmeerderheid goedkeuren.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, mijn excuses dat ik, gezien het technische karakter van deze vraag, ook zeer technisch zal antwoorden.

Ofschoon u het probleem vrij algemeen probeert te verwoorden, mevrouw Heeren, kan ik mij vanzelfsprekend niet van de indruk ontdoen dat uw vraag om uitleg geïnspireerd is door een zeer concreet geval, dat ik vanzelfsprekend te gelegener tijd op een andere manier wil bekijken.

Belangrijk is dat we proberen heel duidelijk te schetsen waarom we deze beslissingen hebben genomen – en daarin verschil ik van mening met de heer Strackx, maar dat is niets nieuws in deze commissie. We hebben gekozen voor een zeer bepaalde invalshoek. Ik sluit niet uit dat we die invalshoek op een bepaald moment bijstellen, bijsturen, verbreden, dat we die focus verleggen: dat kan allemaal. Wat we nu op papier hebben, is een duidelijke optie van de Vlaamse Regering en van de meerderheid van dit Vlaams Parlement.

U hebt terecht gesteld dat het belangrijk is dat deze maatregel over het algemeen zeer goed en positief wordt onthaald. Het is lang geleden dat ik zoveel brieven en mails heb gekregen van mensen die zeggen opgelucht te zijn over een fiscale maatregel. Vooral bij een ietwat oudere bevolking is deze maatregel niet aan de aandacht ontsnapt.

Het is belangrijk dat we de maatregel even ontleden. Niet alleen vanuit een juridisch-technisch oogpunt maar in de eerste plaats vanuit een maatschappelijk en vooral politiek-beleidsmatig oogpunt: wat heeft de Vlaamse Regering willen realiseren en waarom heet het decreet 'decreet op de gezinswoning'? Dat staat er niet toevallig zo. Het gaat hier niet om het beschermen van kapitaal, het gaat hier over het beschermen van de gezinswoning en eigenlijk over het beschermen van het recht op wonen in de eigen woning. Dat was het uitgangspunt.

Ik zal nadien trachten te antwoorden op uw punctuele vraag. Ook daar moeten we beter eerst even stilstaan bij de 'ratio legis' van de maatregel zelf. Het klopt inderdaad dat deze maatregel in het verlengde ligt van het

beleid dat de Vlaamse Regering de voorbije jaren heeft gevoerd om eigendomsverwerving te vergemakkelijken. U stelt: "Deze maatregel ligt dan ook in het verlengde van het stimuleringsbeleid van de overheid opdat zoveel mogelijk mensen over zouden gaan tot het verwerven van onroerende eigendom." Dat was ook een beetje het uitgangspunt: aan de ene kant neemt de Vlaamse Regering een batterij van maatregelen om te proberen jonge mensen en anderen te helpen bij hun start als onroerendgoedbezitter, en aan de andere kant ga je, op het einde van de rit, een van de partners sanctioneren omdat hij die inspanning heeft geleverd. De gezinswoning, dat weten we allemaal, is meestal de opbrengst van de beide partners. De successierechten op zo'n gezinswoning kunnen aardig oplopen: tot zelfs meer dan 10.000 euro in bepaalde gevallen, wat een zeer zware slag is.

De Vlaamse Regering gaat er zeer nadrukkelijk van uit – zoals het in de memorie van toelichting staat – dat het hier gaat om de bescherming van de gezinswoning. Dat is vergelijkbaar met wat we hebben gedaan met het abatement en de meeneembaarheid, die we hebben gekoppeld aan de hoofdverblijfplaats. Ook daarover, mijnheer Strackx, hebben we gediscussieerd met uw fractie. Deze maatregel, met betrekking tot de vrijstelling van het betalen van successierechten bij het overlijden van een van de partners, is gekoppeld aan het begrip gezinswoning. Daarbij hebben we in het decreet dit begrip 'gezinswoning' zeer ruim omschreven, om te vermijden dat we ons doel zouden missen.

Vanuit een politiek-beleidsmatig oogpunt lagen er twee essentiële maatschappelijke redenen aan de basis van deze maatregel. De eerste was het cruciale uitgangspunt, dat ook bij de regeringsonderhandelingen werd besproken en waarmee iedereen het eens was: voorkomen dat in een aantal gevallen de langstlevende partner financieel gedwongen wordt om de gezinswoning te verkopen om de successierechten te kunnen betalen. De voorbeelden zijn legio, ik kan daar heel wat briefwisseling over laten lezen.

Het gaat dikwijls ook om weinig vermogende mensen met een klein pensioen, die bijna gedwongen werden om hun resterende spaarcenten van de bank te halen om te kunnen blijven wonen in hun woning en de successierechten te betalen, en die daardoor een deel van hun op hun spaarcenten berustende sociale bescherming kwijtspeelden.

Het is ook de bedoeling om inderdaad zoveel mogelijk mensen ertoe aan te zetten in de loop van hun leven een eigen gezinswoning te verwerven, wat nog altijd mag gezien worden als een van de beste sociale beschermingen die men kan genieten. Maar nooit is het een beleidsintentie geweest om de maatregel te verenigen tot een soort van eenvoudige verlaging van succes-

sierchten op om het even welk onroerend bezit. Eigenlijk zou je de ratio van deze maatregel kunnen vergelijken met die van de bescherming die de langstlevende echtgenoot – en sinds kort ook de wettelijk samenwonende partner – in het erfrecht geniet door de zogenaamde wettelijke reserve op de gezinswoning en het vruchtgebruik ervan. Bij de voorbereiding van deze maatregel is er trouwens heel wat gereflecteerd over de juiste maatschappelijke effecten en dit in zeer nauw overleg met de diensten van de FOD Financiën die deze maatregel in de praktijk zullen dienen toe te passen.

Het lijkt me nuttig om de principes die hier in deze commissie werden besproken en onderschreven, kort in herinnering te brengen. We vertrekken daarom van een standaardsituatie, waarop we vervolgens een aantal uitzonderingen hebben voorzien. In de context van de vrijstelling van successierechten wordt onder ‘gezinswoning’ verstaan: ‘de gezamenlijke hoofdverblijfplaats van de erflater en zijn overlevende echtgenoot of samenwonende’. Deze definitie bevat twee aspecten: de gezamenlijke hoofdverblijfplaats en het ogenblik van het overlijden. Het gaat dus in principe om de woning waar de partners op het ogenblik van het overlijden gewoonlijk samenleefden. Naar analogie met het bewijs van de samenleving voor de bepaling van het toepasselijk tarief, kan de gewoonlijke samenleving in een bepaalde woning bewezen worden – tot bewijs van het tegendeel door de administratie – met een uittreksel uit het bevolkingsregister waaruit de samenwoning blijkt. Omgekeerd kan bij gebreke aan een inschrijving in het bevolkingsregister op hetzelfde adres, de samenwoning uiteraard ook met andere middelen door de partijen worden aangetoond. In principe komt enkel de op het ogenblik van het overlijden bestaande gezinswoning in aanmerking voor de vrijstelling. Dit brengt mee dat, wanneer de betrokkenen achtereenvolgens in verschillende van de nalatenschap afhankende woningen hun gezamenlijke hoofdverblijfplaats hebben gehad, de vrijstelling enkel kan toegepast worden voor de op het ogenblik van het overlijden bestaande hoofdverblijfplaats. De overlevende heeft in een dergelijke situatie dus geen keuzerecht. Dit parlement heeft dus bewust niet gekozen voor een soort ‘fiscale joker’ die door de langstlevende partner naar keuze voor een of ander onroerend goed kan worden ingezet.

Zoals ik reeds gezegd heb, is de maatregel op de eerste plaats bedoeld om de gezinswoning voor de langstlevende partner te beschermen, en niet om de langstlevende partner een uitgebreide reeks mogelijkheden tot belastingoptimalisatie te bieden.

Wanneer de betrokkenen op het ogenblik van het overlijden hun gezamenlijke hoofdverblijfplaats hadden in een gehuurde woning, terwijl er in de nalatenschap een eigen woning van de overledene aanwezig is waarin zij voorheen hun hoofdverblijfplaats hebben gehad maar

die op het ogenblik van het overlijden verhuurd is aan derden, kan de vrijstelling niet toegepast worden. Men is ervan uitgegaan dat men in dat geval bewust kiest voor een situatie die buiten het toepassingsgebied valt van deze fiscale maatregel, maar waarvoor men op dat ogenblik ongetwijfeld gegronde redenen heeft. We hebben in onze fiscale wetgeving ook al andere inspanningen gedaan om flexibel wonen toe te laten: ik verwijs dan naar de hervorming van de registratierechten en het invoeren van de meeneembaarheid van de registratie. Voor iemand die plots van Genk naar Gent moet gaan werken, kan de meeneembaarheid van de registratierechten zijn keuze vergemakkelijken. Iemand anders kan zijn gezinswoning als uitvalsbasis maar ook als opbrengsteigendom behouden en huren in zijn nieuwe, tijdelijke verblijfplaats. Hopelijk ontstaat dan niet de situatie dat de partner, bij het plotse overlijden van de andere, een keuze moet maken. Maar er is voor de belastingplichtige wel degelijk een keuzemogelijkheid: men kan zijn woning verkopen en de meeneembaarheid van de registratierechten gebruiken om een nieuwe woning te kopen in de nieuwe verblijfplaats. Voorlopig is er in dit geval niet voorzien in een vrijstelling van de successierechten. Ik sluit niet uit dat dit nog herzien kan worden. Maar voorlopig heeft de belastingplichtige twee keuzes.

Er zijn ook een aantal uitzonderingen mogelijk. We zijn vertrokken van een standaardsituatie waarna enkele uitzonderingen werden bekeken. Die uitzonderingen werden vooral geïnspireerd door het criterium ‘overmacht’, maar in het bijzonder door medische of fysieke hulpbehoefte van mensen. Wanneer er op het ogenblik van het overlijden geen gezamenlijke hoofdverblijfplaats meer bestaat, kan bij uitzondering ook de laatste gezinswoning voor de vrijstelling in aanmerking worden genomen. De gevallen waarin dit kan, zijn de volgende. De hoofdverblijfplaats van een van de of van beide betrokkenen werd verplaatst van de laatste gezinswoning naar een rust- of verzorgingsinstelling, naar een serviceflat of een woningcomplex met dienstverlening. De vrijstelling blijft hier van toepassing, tenzij de betrokkenen zelf eigenaar worden van de nieuwe woonst zodat ze een nieuwe gezinswoning verwerven. In de praktijk hebben we er via de circulaire voor gezorgd dat wanneer beiden naar een rusthuis gaan en de gezinswoning aanhouden, de vrijstelling op successierechten ook op deze woning van toepassing is voor de partner die het langste leeft. Daarmee is een heel netelig probleem opgelost.

Dan is er een tweede geval, waarbij aan het samenwonen van de echtgenoten of de wettelijk samenwonenden een einde is gekomen door hun feitelijke scheiding. Wat echtgenoten betreft, is er sprake van een feitelijke scheiding wanneer ze hun verplichting tot samenwonen niet meer nakomen. De feitelijke scheiding wordt geacht te bestaan wanneer de echtgenoten

werkelijk en op duurzame wijze een verschillende woonplaats hebben. Dat kan ook bijvoorbeeld als een van de twee een verblijf in het buitenland heeft. Hier wordt dan vooral het geval geïllustreerd waarbij een van de partners voor een langere periode beroepsmatig verplicht wordt op een andere plaats in het binnenland te gaan wonen of in het buitenland te gaan werken, maar waarbij de andere partner wel in de gezinswoning blijft in afwachting van de beëindiging van de toestand van buitenlandse tewerkstelling of binnenlandse tewerkstelling op een andere plaats. Ook hier geldt de vrijstelling op de successierechten.

Er is nog een derde geval, waarbij aan de samenwoning door overmacht, voortdurend tot op het tijdstip van het overlijden, een einde is gekomen. Bij feitelijke scheiding is er een intentioneel element bij één of bij beide partners om niet meer samen te wonen. Bij overmacht ontbreekt dit intentioneel element: het ligt in de bedoeling van de partners het samenwonen te hervatten zodra de overmachtsituatie verdwijnt. Bij feitelijke scheiding willen de partners apart wonen, bij overmacht moeten de partners apart wonen. Dit alles is koorddansen in toepassing van het decreet. Dit is uitvoerig besproken met de FOD Financiën en ook de eigen Vlaamse belastingdienst volgt dit op de voet op.

Mevrouw Heeren, met deze uitzonderingsgevallen hebben we een zo maximaal mogelijk aantal situaties proberen op te vangen. Ik zeg niet dat het sluitend is omdat dit niet kan in fiscale wetgeving. In de Vlaamse fiscale wetgeving hebben we ook andere fiscale instrumenten gecreëerd, zoals de meeneembaarheid van de registratierechten. Indien we nog verder willen gaan, moeten we het roer omgooien en het idee van de gezinswoning verlaten en vervangen door een ander concept, bijvoorbeeld de 'voornaamste woning' of 'een woning naar keuze'. Dan bereiken we echter een heel ander doel en stellen we een stukje kapitaal vrij van successierechten, terwijl het onze bedoeling was om te vermijden dat iemand door successierechten verplicht wordt om de woning te verkopen om die rechten te kunnen betalen. U begrijpt dat we dan toch wel beleidsmatig een heel ander verhaal krijgen, met ongetwijfeld een ander budgettair kostenplaatje en met een heel andere maatschappelijke invalshoek. Tot nader order is dit niet de bedoeling van de Vlaamse Regering, maar deze maatregel zal te gepaste tijde worden geëvalueerd. Als blijkt dat er in een bepaalde categorie iets moet veranderen, dan zullen we dit overwegen.

De voorzitter: Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren: Mijnheer de minister, ik dank u voor het heel uitgebreide antwoord en voor de opfrissing van ons geheugen. Naar aanleiding van het probleem had ik de wetgeving zelf nog eens helemaal

doorgenomen en de besprekingen in het parlement erop nagelezen.

Ik stel deze vraag niet naar aanleiding van een concreet geval. Deze maatregel is bekendgemaakt via de media en ik vermoed dat de ouderenverenigingen daar ook een rol in hebben gespeeld. Militairen die aan het einde van hun loopbaan zijn en die geconfronteerd worden met een zieke partner, stellen zich die vraag. In Leopoldsburg en Sint-Truiden zijn er nog grote wijken met woningen die eigendom zijn van Landsverdediging en die worden verhuurd of gratis ter beschikking worden gesteld van militairen. Op het ogenblik dat de militair overlijdt, moet de overlevende partner de woning verlaten en verhuizen. Daarom houden heel veel van die koppels nog een andere woning achter de hand, die dan nog vaak gelegen is aan de andere kant van het land. U verwijst naar de meeneembaarheid van de registratierechten, maar daar worden ze niet dadelijk door gevat.

Ik ben blij met uw antwoord, ook wat betreft de evaluatie. Misschien kunnen we bij een volgende begrotingsbespreking hierop terugkomen.

Minister Dirk Van Mechelen: Dit is zeer complex. Stel u voor dat een gezin in een huurwoning van Defensie woont, maar nog twee andere eigendommen heeft. De vraag is dan welke van de twee woningen in aanmerking komt voor de vrijstelling op de successierechten. We moeten dus bij elke stap rekening houden met de stappen die erna komen. We moeten goed het onderscheid maken tussen het beschermen van de gezinswoning en het beschermen van kapitaal. Het debat moet niet enkel fiscaal worden bekeken, maar ook vanuit een maatschappelijk standpunt. Ik zal naar aanleiding van deze vraag om uitleg de opdracht geven aan de belastingdienst om dit alles in kaart te brengen gedurende het hele jaar. Op die manier kunnen we nagaan of er zich problemen stellen en we zullen die dan vanzelfsprekend met veel plezier oplossen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Yves Leterme, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over de stand van zaken in de uitvoering van de Verklaring van Gauteng van 31 augustus 2002

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, van 26 augustus tot 4 september 2002 vond in Johannesburg de Wereld-

top over duurzame ontwikkeling plaats. Duurzame ontwikkeling is een veel gebruikte term en een aantal jaren geleden werden er heel wat conferenties over gehouden. Deze wereldtop was een vervolg op de conferentie van Rio van tien jaar eerder. In Rio werd een omvangrijk uitvoeringsplan aangenomen onder de titel Agenda 21.

Jammer genoeg moeten we vaststellen dat we er op dit moment nog helemaal niet zijn. De doelstellingen van Agenda 21 zijn nog niet bereikt, ook al moeten die pas tegen 2015 worden gehaald. Het is echter mijn mening dat tussentijds moet worden geëvalueerd zodat er kan worden bijgestuurd. De armoede is nog niet gebannen en de achteruitgang van het milieu op diverse domeinen is nog steeds niet gestopt.

Het was de bedoeling van de top in Johannesburg om aan Agenda 21 nieuwe impulsen te geven. Er waren politieke verklaringen, er was een implementatieplan en er waren toezeggingen van overheden, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties voor samenwerkingsverbanden en bijkomende financiële middelen.

Niet enkel de nationale overheden hebben beloftes gedaan in Johannesburg, maar ook vertegenwoordigers van regionale overheden, waaronder de Vlaamse Regering, hebben zich geëngageerd. Dat is gebeurd in de fameuze Verklaring van Gauteng. Vlaanderen heeft zich daar geëngageerd om zich in te schrijven in Agenda 21. In punt 8 en 9 staat dat men wil leren van elkaar, een aantal vormen van samenwerkingsprogramma's wil opzetten en aan netwerking wil doen. Men wil ook nogal wat nadruk leggen op de rol van de regionale overheden voor het bereiken van de Millenniumdoelstellingen.

De top vond plaats op 31 augustus 2002: we zijn dus vierenhalf jaar of een regering en een minister-president verder. De vraag is waar we nu staan. Welke partnerships heeft de Vlaamse Regering opgericht voor het verwezenlijken van de verklaring? Hoe staat het met de uitbouw van een globaal netwerk voor de uitwisseling van informatie en ervaringen met betrekking tot duurzame ontwikkeling op het regionale niveau? Hoe ver staat het met het promoten van samenwerking? Welke stappen zijn gezet inzake het definiëren van de rol van de regionale overheden in België voor het promoten van duurzame ontwikkeling en de uitvoering van Agenda 21 ten opzichte van de andere actoren en bestuursniveaus? Hoe ver staat Vlaanderen met de toepassing van Agenda 21, de Millenniumontwikkelingsdoelstellingen en het implementatieplan van de top? Zijn er binnenkort een aantal belangrijke initiatieven of verklaringen te verwachten? Dat is belangrijk op een moment dat we vinden dat Vlaanderen een rol moet spelen in de wereld en wil meewerken aan duurzame ontwikkeling.

De voorzitter: Minister-president Leterme heeft het woord.

Minister-president Yves Leterme: Ik zal proberen systematisch te antwoorden op de vraag van de heer Tavernier.

Hoe zit het met de uitbouw van het globale netwerk voor uitwisseling van informatie en ervaringen op regionaal niveau en met het promoten van de samenwerking?

Ter uitvoering van de Verklaring van Gauteng werd, met het merendeel van de organiserende regio's in december 2002 in Londen het NRG4SD opgericht, het Network of Regional Governments for Sustainable Development. In juli 2004 werden de statuten van het netwerk als internationale vereniging ingediend in Brussel. De officiële zetel van die organisatie berust bij het departement Leefmilieu van de Vlaamse overheid.

Er werden sindsdien al een vijftal conferenties georganiseerd. Een ervan vond plaats in Vlaanderen, in april 2006. Er zijn onder andere naar aanleiding daarvan gezamenlijke beleidsdocumenten ontwikkeld betreffende waterbeleid, duurzaam bosbeheer, duurzaam toerisme, eerlijke handel, hernieuwbare energie, strategie voor duurzame ontwikkeling en minderheidstalen. Het netwerk wordt dagelijks bestuurd door een stuurgroep, die om de zes maanden bijeenkomt en waarvan Vlaanderen lid is. Gezien het netwerk vooral leefmilieuthema's behandelt, vaardigt het departement Leefmilieu namens Vlaanderen iemand af om te zetelen in de stuurgroep. Medio 2006 waren er 29 leden. Ik laat hier bij het secretariaat ter informatie de ledenlijst achter zoals die toen bestond.

Het netwerk vertegenwoordigt regio's bij internationale organisaties. Het is de eerste poging ooit om een stem voor regio's te zijn in de mondiale internationale fora. Het netwerk is erkend als officiële partner van de Commissie voor Duurzame Ontwikkeling van de VN. Het netwerk is officieel geaccrediteerd als waarnemer bij de United Nations Framework Convention on Climate Change, organiseert jaarlijks een evenement tijdens de Conferentie der Partijen in het kader van dat Framework, en levert een rapport af. NRG4SD werkt samen met het ontwikkelingsprogramma van de VN, het United Nations Development Program.

Welke partnerships of samenwerkingsverbanden heeft de Vlaamse Regering al opgezet?

Binnen het netwerk bestaan er bilaterale samenwerkingsverbanden. Ik vermeld hier de samenwerkingsverbanden waarbij Vlaanderen rechtstreeks betrokken is. Wij werken samen met Nordrhein-Westfalen en Noord-Sumatra aan een haalbaarheidsstudie voor een mangroveproject in Noord-Sumatra. Vlaanderen en Baskenland hebben op 1 juni 2006 een intentieverklaring voor samenwerking betreffende milieu en duurzame ontwikkeling ondertekend. Thema's zijn daarbij

het klimaatbeleid, indicatoren voor duurzame ontwikkeling, bodembeleid en schonere technologieën. Er wordt in het kader van de bilaterale samenwerking ook een actieprogramma voorbereid voor 2007 met een aantal concrete actiepunten. Als gevolg van een ontmoeting van minister Peeters en zijn collega van Nordrhein-Westfalen tijdens een vergadering van NRG4SD op 4 april 2006 in Brussel is een Vlaamse ambtelijke delegatie op werkbezoek geweest in Düsseldorf. De bedoeling is ook om met Nordrhein-Westfalen te komen tot een samenwerkingsprogramma. Met Catalonië zijn er in april 2006 afspraken gemaakt. Deze afspraken moeten nog worden geconcretiseerd.

Ik ga niet echt in op de tenuitvoeringlegging van de Milleniumverklaring. Daarvoor verwijs ik u naar minister Bourgeois, die ter zake meer bevoegdheid heeft. Uw oorspronkelijke vraag was trouwens gericht aan minister Bourgeois.

Wat betreft de toepassing van Agenda 21 zou ik willen verwijzen naar de schriftelijke vraag van mevrouw Schauvliege van 26 april 2006. In het antwoord op die vraag wordt per beleidsdomein een overzicht gegeven van de initiatieven van de Vlaamse Regering op het vlak van duurzame ontwikkeling.

Verder is er uiteraard de recente beleidsbrief Duurzame Ontwikkeling, die een gedetailleerd overzicht biedt van de afgelopen en te plannen initiatieven. Belangrijk is de ondertekening van de kadertekst Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling. Ik wil er ook op wijzen dat we normaal gezien eind 2007 ook een duurzaamheidsconferentie zullen plannen in het kader van wat werd afgesproken in Vlaanderen In Actie.

In de slotverklaring van het implementatieplan van Johannesburg werd het belang van een geïntegreerd beleid opgenomen. De Vlaamse Regering heeft dat ingevuld door deze bevoegdheid te plaatsen bij de minister-president en door binnen de Dienst Algemeen Regeeringsbeleid een coördinatiecél Duurzame Ontwikkeling op te richten. Een vertegenwoordiger van deze nieuwe coördinatiecél is hier trouwens aanwezig.

In maart 2005 werd een interdepartementale werkgroep Duurzame Ontwikkeling samengesteld, die instaat voor de coördinatie en het geïntegreerde beleid inzake duurzame ontwikkeling. Uiteraard heeft de kadertekst Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling een vrij breed maatschappelijk en, bij de provincies en gemeenten, ook een bestuurlijk draagvlak. Daarbij komt de Vlaamse Regering het engagement na waartoe de Vlaamse overheid zich in Johannesburg en Gauteng heeft verbonden.

Verder plegen de federale overheid en de deelstaten overleg in de Interdepartementale Commissie voor

Duurzame Ontwikkeling, de Multilaterale Coördinatie Duurzame Ontwikkeling en het Coördinatieteam Internationaal Milieubeleid.

Onder toezicht van de Intergouvernementele Werkgroep werkt een ambtelijke werkgroep aan een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling. We hebben op initiatief van deze Vlaamse Regering al een Vlaamse strategie. Het is de bedoeling dat op termijn ook de nationale regering een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling vastlegt. De kadertekst daarvoor werd vorig jaar goedgekeurd door de federale regering en door de regeringen van de deelstaten.

Tot daar, mijnheer de voorzitter, mijn antwoord op de vragen van de heer Tavernier.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Dank u, mijnheer de minister-president. De vraag was oorspronkelijk inderdaad gesteld aan minister Bourgeois. Maar omdat duurzame ontwikkeling, gezien de omvang van de problematiek, tot uw bevoegdheid behoort, zoals het misschien ook wel hoort, was het aan u om te antwoorden.

Het netwerk NRG4SD is inderdaad in 2003 opgericht. Ik herinner mij dat ik als minister voor Leefmilieu ooit nog naar een van de conferenties ben geweest. Het netwerk is toch wel belangrijk, ook op internationaal niveau, omdat het een van de weinige fora is waar de regio's als dusdanig worden erkend en samenwerken.

Als ik uw antwoord hoor, vind ik toch dat het aantal internationale contacten beperkt is. Let wel, ik heb niet over het Vlaamse duurzaamheidsbeleid. Er kan, en ik zal mij voorzichtig uitdrukken, een tandje bij worden gestoken. Het is belangrijk om niet alleen wat actiever te zijn maar ook om een aantal prioriteiten te stellen. In Vlaanderen stelde men in de eerste helft van 2004 het beleid inzake zuiver drinkwater voorop. Je kunt je nu eenmaal niet met alles bezighouden. Het is belangrijk dat je als regio enkele accenten plaatst.

In het kader van de internationale samenwerking en de ontwikkelingssamenwerking zou het goed zijn om iets actiever dan nu een aantal prioriteiten te stellen: op het vlak van ontwikkelingssamenwerking, leefmilieu en de combinatie van die twee. Iedereen is ervan overtuigd dat die twee elkaar kunnen versterken om te komen tot een echte duurzame ontwikkeling en tot een vermindering van de armoede in de wereld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

